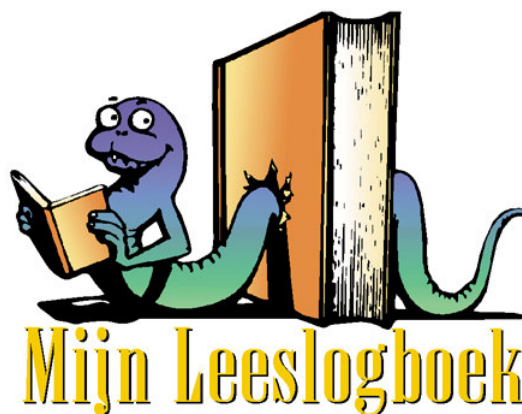

Handreiking bij *Mijn Leeslogboek*

Een inspirerend verhaal

Jaren geleden ontmoette ik een oude vrouw die sinds haar zeventiende alles bijhield wat ze gelezen had. Ze had een lijst in een klein notitieboek. Ze noteerde van alle boeken die ze uitgelezen had alleen de titel, de schrijver en de datum waarop ze het boek uitgelezen had. Ze kon elke bladzijde omslaan en zich direct van alles herinneren over het boek: waar ze het las, wat ze in die tijd deed, de mensen met wie ze was enzovoort. Aan de manier waarop ze praatte was duidelijk te merken hoeveel plezier ze aan deze herinneringen beleefde.

Uit: Voorwoord van Aidan Chambers in de Zweedse versie van het leeslogboek.

Waarom een leeslogboek?

Hoe meer kinderen lezen, hoe beter hun lees- en leerprestaties! Kinderen die graag en veel lezen, hebben een grotere woordenschat en kunnen vaak beter technisch en begrijpend lezen dan kinderen die niet veel lezen.

Vaak is wel bekend of een kind graag leest, maar missen leerkrachten, ouders en bibliothecarissen het inzicht en overzicht van wat het kind precies leest.

Mijn Leeslogboek brengt daar verandering in!

Mijn Leeslogboek...

- stimuleert het leesplezier.
- laat kinderen systematisch alle (voor)gelezen boeken noteren.
laat kinderen uiting geven aan hun leeservaring.
- biedt goede mogelijkheden om te werken aan leesbevordering.
- versterkt het inzicht in gelezen boeken thuis, op school en in de bibliotheek.
- biedt leerkrachten, ouders en bibliothecarissen inzicht in de leesvoorkeur, leeshistorie en leesfrequentie van het kind.
- stimuleert het voorlezen door ouders, leerkrachten en bibliothecarissen.
- biedt een uitgangspunt voor reflectie op gelezen boeken.
- geeft leerkrachten, ouders en bibliothecarissen inzicht in populaire boeken en/of schrijvers.
- is een voorloper van het leesdossier in het voortgezet onderwijs. Hierdoor ontstaat een doorlopende lijn.
- geeft een impuls aan zowel het onderwijskundige als culturele klimaat op school, thuis en in de gemeente.

Wat staat er in *Mijn Leeslogboek*?

Mijn Leeslogboek bevat een groot aantal invulpagina's, waar kinderen hun mening kunnen geven over de boeken die ze gelezen hebben.

Daarnaast bevat *Mijn Leeslogboek* een aantal informatieve pagina's. Deze pagina's bieden de mogelijkheid om met de groep specifiek in te gaan op of aandacht te vragen voor leesbevorderende activiteiten. De kinderen kunnen op deze informatieve pagina's zelf actuele informatie toevoegen. Bij de informatiepagina 'Kinderboekenweek' kan bijvoorbeeld het actuele kinderboekenweekthema en de winnaar van de Gouden Griffel opgeschreven worden. Op de 'Kinderjury'-pagina kunnen de winnaars van de Nederlandse Kinderjury genoteerd worden.

Hoe gebruikt u *Mijn Leeslogboek*?

Kinderen vullen *Mijn Leeslogboek* vrijwillig in. Bij de introductie legt de leerkracht aan de kinderen uit welke waarde *Mijn Leeslogboek* heeft voor nu en later. De kinderen verzamelen informatie over alle boeken die ze gelezen hebben in het leeslogboek. Hoe langer je met *Mijn Leeslogboek* werkt, hoe leuker het wordt. Na een paar jaar kunnen ze al zien wie hen het meest heeft voorgelezen, welk genre ze het mooist vinden en welke boeken heel belangrijk voor hen waren.

Iedere vorm van dwang voor het gebruik van *Mijn Leeslogboek* is uit den boze. *Mijn Leeslogboek* mag evenmin als controlemiddel gebruikt worden. Bij het bekijken van de inhoud geeft de leerkracht geen commentaar waarin kinderen met elkaar vergeleken worden; *Mijn Leeslogboek* is immers een persoonlijk document waar kinderen trots op mogen zijn.

Hoeveel tijd kost *Mijn Leeslogboek*?

Mijn Leeslogboek kost ouders, leerkrachten en bibliothecarissen weinig tijd. Toch biedt het mogelijkheden om dieper op gelezen boeken in te gaan. *Mijn Leeslogboek* levert een schat aan informatie over het leesgedrag, de leesfrequentie en de leesvoorkeur van ieder kind.

Natuurlijk werkt het stimulerend op het gebruik van *Mijn Leeslogboek* als er regelmatig positieve aandacht of belangstelling is voor de inhoud en vooral voor wat het kind eraan toegevoegd heeft.

Twee delen

Mijn Leeslogboek is er in twee delen. Deel 1 is voor kinderen in groep 3 t/m 5 en bevat veel visueel materiaal. Er wordt vaak gebruikgemaakt van aankruis mogelijkheden, de kinderen hoeven zelf weinig te schrijven. In dit deel is ook veel ruimte voor het noteren van gegevens over voorgelezen boeken.

Deel 2 is voor kinderen in groep 6 t/m 8. Dit deel bevat meer schrijfruimte dan deel 1, zodat de kinderen hun leeservaringen kunnen noteren. Daarnaast is er meer aandacht voor relevante leesactiviteiten. De aansprekende, kleurrijke vormgeving van beide delen sluit precies aan bij de voorkeuren van de doelgroep.

Methode-onafhankelijk

Mijn Leeslogboek is naast iedere taalleesmethode te gebruiken en is daarom een uitgelezen instrument om inzicht te krijgen in de leeservaring van een kind. *Mijn Leeslogboek* is heel gemakkelijk inpasbaar in elke werkwijze en vraagt van de leerkracht nauwelijks iets extra's. Het kind houdt *Mijn Leeslogboek* zelf bij.

Bij de lessen leesbevordering in een taalmethode kan *Mijn Leeslogboek* als extra bron van informatie voor meer diepgang dienen, bijvoorbeeld bij de voorbereiding van boekbesprekingen, het zoeken van voorleesfragmenten, het nagaan van het favoriete genre, enzovoort.

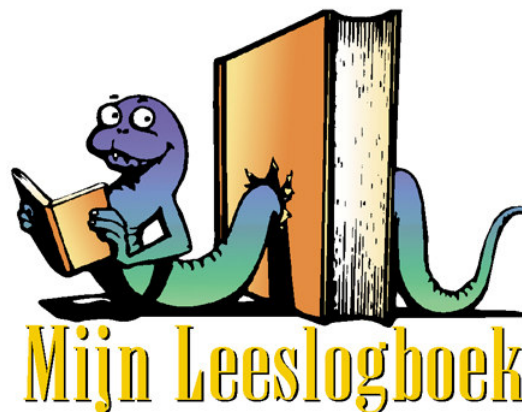
Meetbaarheid

Met *Mijn Leeslogboek* is leesbevordering ook per kind meetbaar. *Mijn Leeslogboek* kan dienen voor het verzamelen van zowel kwantitatieve en als kwalitatieve informatie over het leesgedrag van kinderen.

Lessuggesties bij *Mijn Leeslogboek*

Vorbereiding/kennismaking

- U kunt *Mijn Leeslogboek* het beste pas in februari/maart in groep 3 invoeren, als het zelfstandig lezen van eenvoudige boeken een beetje op gang komt. In het begin volstaat het dan om titel/smiley's en eventueel de schrijver te noteren. Hierbij zult u af en toe nog wat moeten helpen. Afhankelijk van het leesniveau van de kinderen kunt u later ook andere gegevens laten invullen. Een tekening over het boek maken kan natuurlijk altijd.
- Bied de leerlingen vooral in de eerste weken extra ondersteuning bij het gebruik van *Mijn Leeslogboek*.
- Bekijk met de kinderen de eerste bladzijde in *Mijn Leeslogboek* en bespreek hoe ze het boekje kunnen gebruiken.
- Plak de leesbevorderingsplanning van de school voorin *Mijn Leeslogboek* en bespreek de activiteiten met de kinderen. Dit is bij voorkeur een lijstje met data van de volgende activiteiten: Voorleeswedstrijd (voorronde en finale), Kinderboekenweek, auteursbezoeken, bibliotheekbezoeken, gedichtendag, gedichtenwedstrijd, kinderjury, leesprogramma, enzovoort. De leescoördinator kan dit overzicht jaarlijks maken.
- Vul samen de personaliapagina in en stimuleer de leerlingen er een pasfoto bij te plakken. Laat wat ruimte over voor mogelijke nieuwe hobby's in de komende jaren. De ruimte voor de andere pasfoto's kan benut worden in volgende schooljaren.
- Blader *Mijn Leeslogboek* met de kinderen door. Bespreek de opvallende zaken met de leerlingen.
- Bekijk de bladzijden waar voorgelezen boeken genoteerd kunnen worden. Kunnen de leerlingen al een boek noteren? Wie leest de kinderen regelmatig voor? Heeft u een voorleesboek waar de kinderen enthousiast over zijn?
- Laat de kinderen het verschil zien tussen informatiepagina's en invulpagina's. Welke informatiepagina's zijn er?
- Besteed expliciet klassikaal aandacht aan de begrippen in *Mijn Leeslogboek* zoals titel, schrijver, illustrator, maar ook het begrip 'genre' en enkele voorbeelden van genres. Laat enkele genre-etiketten op boeken zien. Door uit verschillende boeken een kort fragment voor te lezen en te vragen welke genresticker de kinderen op dit boek zouden plakken, kunt u nader ingaan op de moeilijkheid van het toekennen van genrestickers aan een boek. Er zijn bijvoorbeeld genoeg boeken waarin vriendschap, familie, verliefdheid en dieren naast elkaar voorkomen. Welke genresticker heeft de bibliotheek erop geplakt? Als leerlingen het boek gelezen hebben, vinden ze dan dat die sticker klopt?

Projecten/activiteiten

- Kinderen kunnen *Mijn Leeslogboek* ook gebruiken als ze meedoen met de Kinderjury; ze moeten dan boeken lezen die in het vorig kalenderjaar voor het eerst verschenen zijn; let hierbij op het kinderjurylogo met jaartal voorin het boek. De kinderen noteren hun oordeel over de boeken in hun Leeslogboek. Aan de hand daarvan kunnen ze vervolgens bepalen welke boeken op het kinderjuryformulier hoog eindigen.
- *Mijn Leeslogboek* bevat ook een dubbele bladzijde met ruimte voor handtekeningen van schrijvers en illustratoren. Lezen met het vooruitzicht dat er een schrijver op bezoek komt werkt heel stimulerend. Op deze bladzijde kunnen schrijvers en illustratoren bij een ontmoeting een klein tekeningetje maken of hun handtekening zetten. Stimuleer dergelijke ontmoetingen en nodig eens een schrijver, dichter of illustrator uit op school of in de bibliotheek. Voor meer informatie: Stichting Schrijvers School Samenleving, tel: (020) 623 49 23, www.sss.nl, e-mail info@sss.nl. Vraag naar de 'Schrijverslijst Jeugd'. Bestel voorafgaand aan een schrijversbezoek bij de bibliotheek een projectcollectie met boeken van de bezoekende auteur.

- *Mijn Leeslogboek* biedt de mogelijkheid om te inventariseren welk boek of welke auteur populair is in de groep. Aan de hand hiervan kunt u bepalen welke auteur u op school wilt uitnodigen, misschien zelfs in combinatie met de illustrator van het favoriete boek.

De bibliotheek

- Als kinderen aangeven dat ze een bepaald boek wel eens willen lezen, stimuleer hen dan om dit boek te lenen in de bibliotheek. Probeer, als meerdere kinderen erom vragen, ervoor te zorgen dat het boek snel te leen is in de schoolbibliotheek.
- Ga regelmatig na of het boekenbestand in school- en klassenbibliotheek nog uitnodigend genoeg is. Zo niet, onderneem dan actie.
- Als uw groep in het kader van klassikaal ruilen regelmatig de bibliotheek bezoekt, maak er dan een gewoonte van om iedereen zijn/haar leeslogboek mee te laten nemen. Als er boeken gekozen worden is *Mijn Leeslogboek* door de genoteerde leestips een onmisbaar instrument. De bibliothecaris kan na het inzien van *Mijn Leeslogboek* gericht adviseren.
- Stimuleer de kinderen om ook na school deel te nemen aan bibliotheekactiviteiten zoals de Kinderjury, het leesprogramma of andere leesbevorderende evenementen zoals Kinderboekenweekfeesten. Deze worden veel bezocht door schrijvers die graag signeren in *Mijn Leeslogboek*.

Extra aandacht

- Vraag tijdens verloren minuutjes eens aan een kind of u zijn/haar leeslogboek mag inzien. Heeft het kind een opvallende leesvoorkeur? Kan het wel wat boekentips gebruiken? Wordt *Mijn Leeslogboek* regelmatig actief gebruikt?; kijk hiervoor naar de data.
- Organiseer eens een half uurtje waarin de kinderen elkaars leeslogboeken kunnen bekijken. Zo doen ze nieuwe leestips op.
- Veel scholen geven kinderen regelmatig tijd om zelfstandig in een zelf gekozen boek te lezen. Aidan Chambers geeft in zijn boek 'De leesomgeving' de volgende indicatie: Kinderen van zeven à acht jaar kunnen gemiddeld 15 minuten per keer voor zichzelf lezen. Negenjarigen kunnen al een periode van 30 minuten aan en twaalfjarigen 40 tot 45 minuten. Dit hangt natuurlijk af van het leesklimaat in de groep. Als u de kinderen leestijd geeft, zal dat stimulerend werken op het gebruik van *Mijn Leeslogboek* en omgekeerd.
Het werkt stimulerend op het leesklimaat in de groep wanneer u tijdens de stilleesmomenten ook zelf in een kinder- of jeugdboek leest. Als u ook zelf een leeslogboek bijhoudt geeft dit de kinderen een extra stimulans om *Mijn Leeslogboek* nauwgezet bij te houden.
- Als er in de klas een voorleesboek uitgelezen is, maak er dan een gewoonte van om dat gezamenlijk te noteren in *Mijn Leeslogboek*.
- Oriënteer u regelmatig op nieuw verschenen titels in de (kinder)boekhandel.
- Richt tijdens een ouderavond een 'leeslogboeken-hoek' in zodat ouders een idee krijgen van de manier waarop kinderen het gebruiken. Stimuleer ouders ook thuis eens te vragen of ze *Mijn Leeslogboek* mogen inzien.

Leestips

Chambers, A., *De Leesomgeving*, Nbd/Biblion.

Chambers, A., *Vertel eens*, Nbd/Biblion.

Handige websites

www.sss.nl

Site met informatie over bezoeken van schrijvers en illustratoren.

www.leesplein.nl

Site over schrijvers en boeken voor kinderen en volwassenen.

www.cpnb.nl

Site met informatie over landelijke leesbevorderingsactiviteiten

www.leesfeest.nl

Site met informatie over kinderboeken en schrijvers.

www.bibliotheek.nl

Site waarop je een bibliotheek in de buurt kunt zoeken.

www.kindergedicht.nl

Site waarop kinderen gedichten kunnen schrijven.

www.goudenmuis.nl

Site waarop kinderen kunnen chatten met schrijvers.

www.skep.nl

Poëziesite voor kinderen, met een dichtwedstrijd.

www.debibliotheeken.nl

Site van Vereniging van Openbare Bibliotheken.